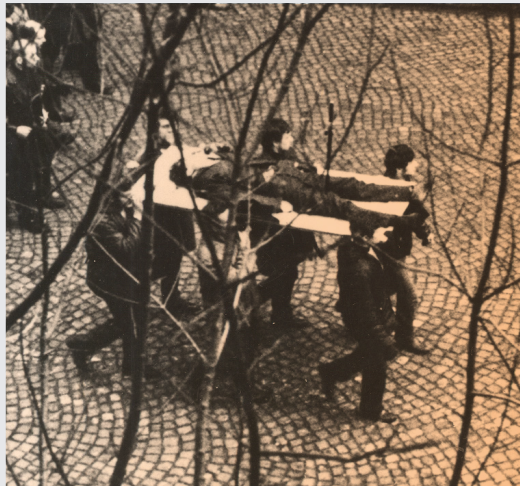

50
ROZNICA

GRUDZIEŃ '70

W PUBLIKACJACH INSTYTUTU PAMIĘCI NARODOWEJ

Od Wydawnictwa

Grudzień '70 był jednym z najważniejszych buntów społecznych w PRL. Krwawo stłumiona rewolta robotnicza stała się przyczyną zmian na stanowisku I Sekretarza KC PZPR. A w kolejnych latach była symbolem dla rodzących się środowisk jawnej opozycji. O Grudniu '70 napisano kilkanaście książek i setki artykułów. Są wśród nich ważne opracowania historyczne, z wielką starannością odtwarzające przyczyny wybuchu powstania oraz kulisy politycznych decyzji, które tak tragicznie zaważyły na jego przebiegu; godzina po godzinie relacjonujące to, co działo się na ulicach Elbląga, Gdańska, Gdyni i Szczecina. Przedstawiamy publikacje IPN na temat tego jednego z najbardziej dramatycznych wydarzeń w najnowszej historii Polski.

Zespół Wydawnictwa IPN

Tytus Jaskułowski

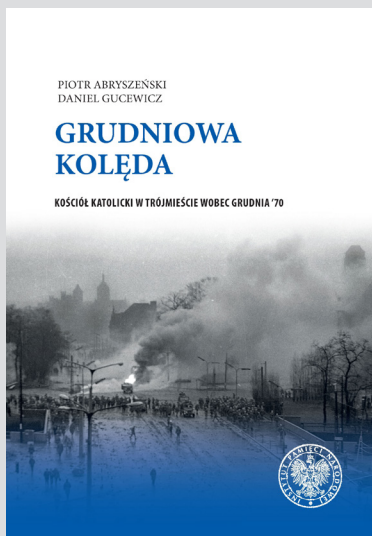
***Szczecin. Miasto, którego nie było.
Dyplomacja RFN i polskie przełomy
1970–1989***

Szczecin–Warszawa 2020, 200 s. (seria
szczecińska „Świat wobec Szczecina”)

Z okazji okrągłej rocznicy Grudnia '70 oddział IPN w Szczecinie zainicjował serię wydawniczą poświęconą międzynarodowej recepcji tego i dwóch pozostałych przełomów (1980 oraz 1989) w oczach państw obcych, ze szczególnym uwzględnieniem roli, jaką odgrywało w nim wspomniane miasto. Niniejsza publikacja poświęcona jest ocenom RFN.

ISBN: 978-83-8098-831-6, 20 zł

Nowość

Piotr Abryszeński, Daniel Gucewicz

***Grudniowa kołęda. Kościół katolicki
w Trójmieście wobec Grudnia '70***

Gdańsk–Warszawa 2020, 376 s.

(seria „Publikacje gdańskiego oddziału
IPN”, t. 78)

Książka stanowi pierwszą próbę kompleksowego przedstawienia reakcji Kościoła katolickiego na rewoltę grudniową 1970 r. w Trójmieście. Opisano w niej również działania władz komunistycznych, które w obliczu kryzysu starały się wykorzystać autorytet duchowieństwa do własnych celów.

ISBN: 978-83-8229-010-3, 40 zł

Nowość

Monografie

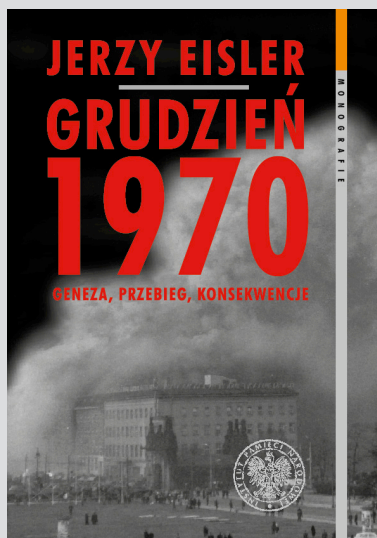

Jerzy Eisler, Izabella Greczanik-Filipp,
Wiesława Kwiatkowska, Janusz Marszałek
**To nie na darmo... Grudzień '70
w Gdańsku i Gdyni**
Wydawnictwo Bernardinum, Pelplin
2006, 470 s.

Autorzy książki koncentrują się przede wszystkim na tych aspektach i wydarzeniach Grudnia '70, o których dotychczas pisano mało lub nie pisano wcale. Znalazły się w niej m.in. rozdziały poświęcone ważnej roli narodowej pamięci o Grudniu '70, historii budowy pomników grudniowych, śledztwu i ciągnącemu się od lat procesowi grudniowemu. Publikacja zawiera bogaty wybór nieznanych dotąd materiałów z archiwum IPN oraz obszerny serwis fotograficzny, w tym po raz pierwszy publikowane tzw. zdjęcia operacyjne, wykonane przez funkcjonariuszy SB.

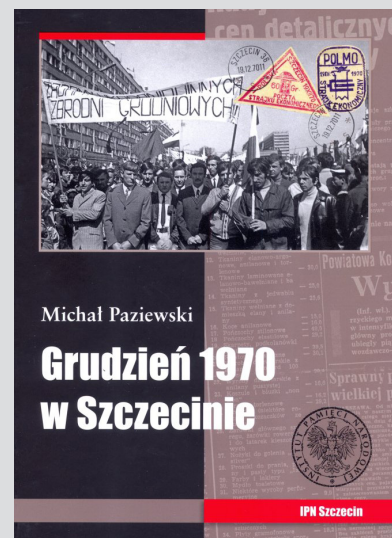
ISBN: 83-7380-436-6
Nakład wyczerpany

Jerzy Eisler
**Grudzień 1970. Geneza, przebieg,
konsekwencje**
wydanie II rozszerzone, Warszawa 2012,
524 s. (seria „Monografie”, t. 85)

Monografia jest drugim, uzupełnionym wydaniem książki Jerzego Eislera pokazującej złożoność i wieloaspektowość Grudnia 1970 roku, sytuację w Polsce w przededniu rewolty, narastanie kryzysu i jego przyczyny. Na podstawie tych materiałów autor przedstawił dzień po dniu przebieg dramatycznych chwil – przede wszystkim w Gdańsku, Gdyni, Elblągu i Szczecinie.

Publikacja dostępna w formie PDF
w Bibliotece Cyfrowej.
ISBN: 978-83-7629-378-3

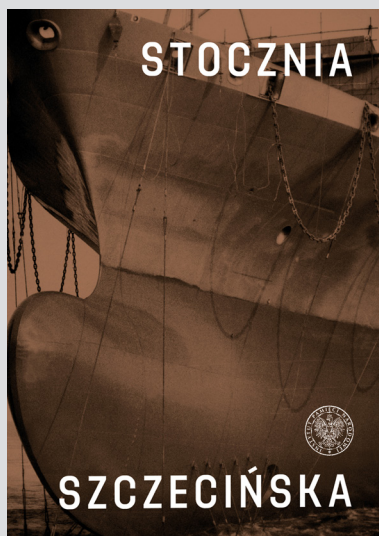

Michał Paziewski
Grudzień 1970 w Szczecinie
Szczecin 2013, 496 s. + ilustracje 45 s.

Autor w swoich badaniach oparł się na szerokim wachlarzu źródeł historycznych. Materiały obejmują ponad 4 tys. przesłuchań, w tym blisko 1200 w Szczecinie. Dzięki tym dokumentom oraz m.in. relacjom świadków, zrekonstruowano szczegółowy przebieg zdarzeń, jak też genezę czy ich następstwa.

ISBN: 978-83-61336-97-6, 30 zł

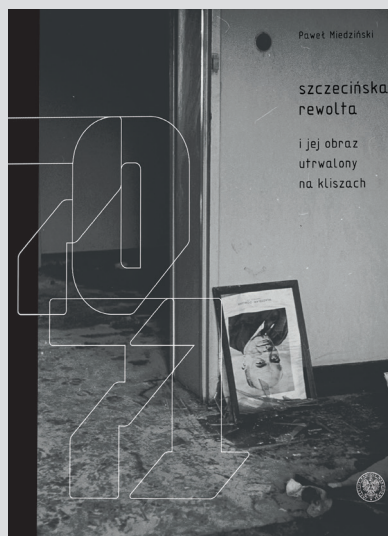

*Paweł Miedziński, Mateusz Lipko,
Ryszard Dąbrowski*
Stocznia Szczecińska
Szczecin 2020, 288 s.

Album poświęcony stoczni szczecińskiej opowiada o stoczni nie tylko jako o fabryce statków, ale także o pewnej wspólnocie, funkcjonującej w różnorodnych warunkach i kontekście. Dlatego też obok fotografii przedstawiających proces budowy kadłuba, znajdują się zdjęcia z wydarzeń ważnych dla ludzi tworzących zakład. Album zawiera głównie nieznane dotąd fotografie, część z nich została zeskanowana ze stykówek z odręcznymi parafkami cenzora.

ISBN: 978-83-8229-020-2, 59 zł

Nowość

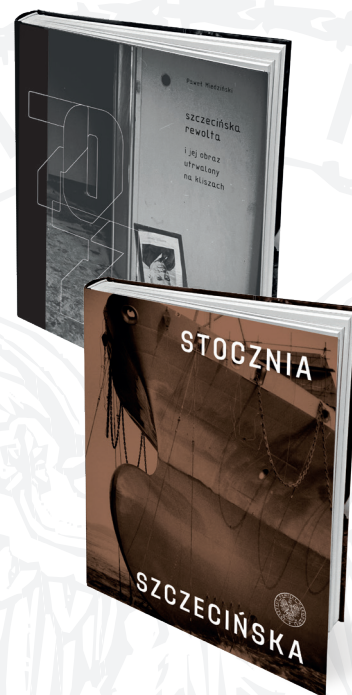
Paweł Miedziński
Szczecińska rewolta i jej obraz utrwalony na kliszach
Szczecin 2020, 176 s.

Album przedstawia dramatyczne chwile szczecińskiego Grudnia '70. Fotograficzna opowieść obejmuje jednak cały rok – zaczyna się i kończy pochodem pierwszomajowym. W albumie znalazły się zdjęcia już znane, ikoniczne, jak również takie, które zostały niedawno odnalezione i nie były dotąd nigdzie publikowane.

ISBN: 978-83-8229-014-1, 39 zł

Nowość

Albumy

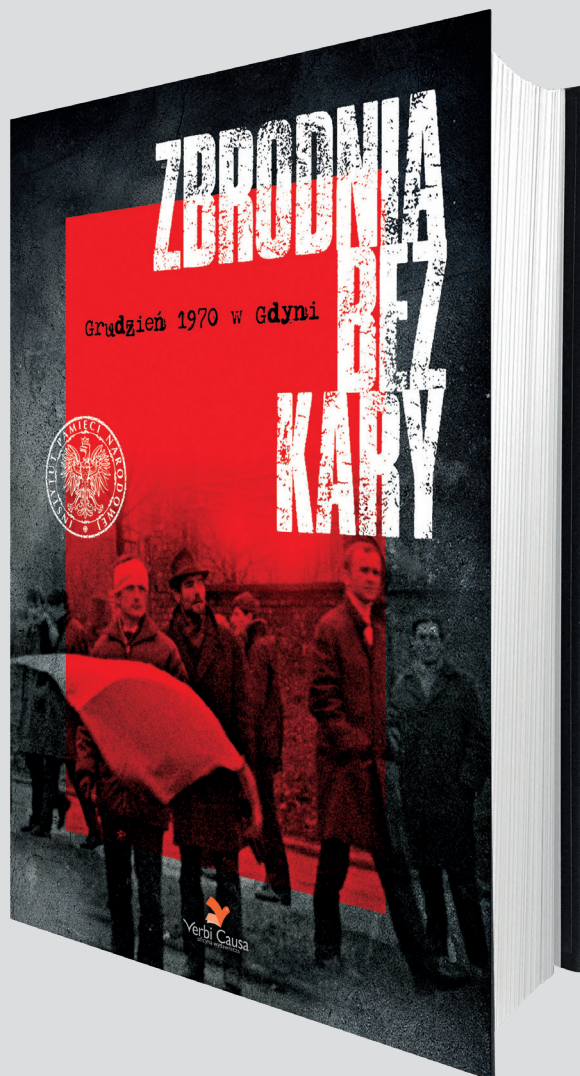
Zbrodnia bez kary. Grudzień 1970 w Gdyni. Przebieg wydarzeń, represje, walka o prawdę

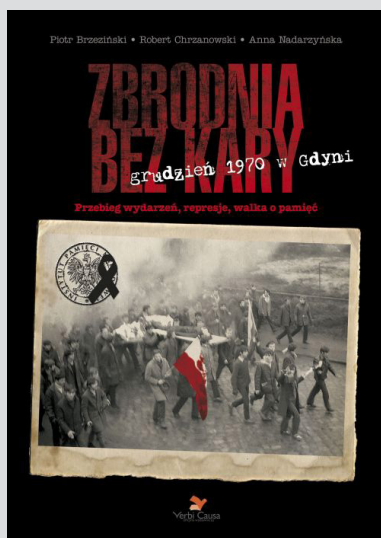
redakcja Piotr Brzeziński, Robert Chrzastowski, Anna Nadarzyńska-Pieszczewiat,
Instytut Pamięci Narodowej – Oficyna Verbi Causa, Gdynia 2020, 500 s.

Przygotowany na 50. rocznicę grudniowej zbrodni album to najbardziej kompletna prezentacja Grudnia 1970, z imponującą bazą fotograficzną, wzbogaconą o nowe zdjęcia oraz szkice stworzone przez MO i wojsko planów blokad, także przy pomocy Gdynia Stocznia. Rozdział „Krew na ulicach” jest szczegółową relacją z masakry robotników i jej tragicznego bilansu, kolejne opowiadają o represjach, które spadły na ludzi walczących o prawdę i pamięć, a także o skandalicznie prowadzonym i ciągnącym się latami procesie osób oskarżonych o sprawstwo kierownicze masakry robotników na Wybrzeżu w grudniu 1970 r. – tym samym w pełni uzasadniając tytuł.

Dystrybucję prowadzi Oficyna Verbi Causa.
ISBN: 978-83-60494-88-6

Nowość

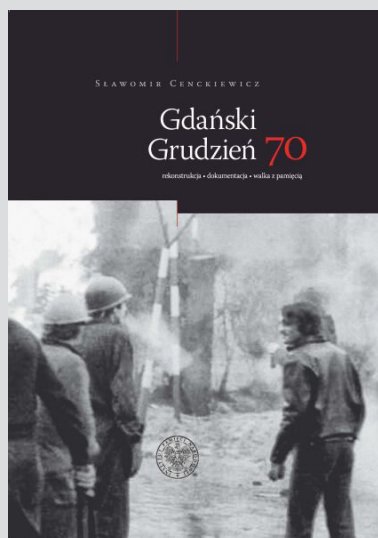

Piotr Brzeziński, Robert Chrzanowski,
Anna Nadarzyńska-Piszczewiat
**Zbrodnia bez kary. Grudzień '70
w Gdyni. Przebieg wydarzeń, repre-
sje, walka o prawdę**
Gdynia 2010, Oficyna Verbi Causa, 448 s.

Książka jest próbą spojrzenia na gru-
dniową tragedię w Gdyni. Zawiera in-
formacje na temat życia codziennego
w mieście w latach 60., szczegółowy
opis przebiegu gdyńskiego Grudnia '70
i represji, które spadły na jego uczest-
ników. Książka zawiera około trzystu
fotografii i sto dokumentów. Auto-
rzy – z pomocą rodzin ofiar Czarnego
Czwartku – zamieścili fotografie więk-
szości ofiar.

ISBN: 978-83-6049-435-6
Nakład wyczerpany

Sławomir Cenckiewicz
**Gdański Grudzień '70. Rekonstrukcja
– dokumentacja – walka z pamięcią**
Gdańsk–Warszawa 2009, 320 s.

Nowatorskie ujęcie masakry grudnio-
wej 1970 r., ale też prawdziwy rarytas
artystyczny. Groź Grudnia '70 Cen-
ckiewicz przedstawił przez pryzmat nie-
publikowanych faksymile dokumentów
i fotografii, za pomocą których milicja
i bezpieczeństwa dokumentowały swoje „dzie-
ło” pacyfikacji i zniszczenia. Rewoltę
Grudnia '70 ukazał z perspektywy zwy-
cięstwa Sierpnia '80, kiedy to robotnicy
Trójmiasta upomnieli się o pamięć bo-
haterów z 1970 r. i postawili im w hoł-
dzie Pomnik Poległych Stoczniovców.
Część albumową poprzedza obszernie
wprowadzenie historyczne.

ISBN: 978-83-7629-054-6
Nakład wyczerpany

Małgorzata Machałek, Paweł Miedziński
**Zbuntowane miasto. Szczeciński
Grudzień '70 i Styczeń '71**
Szczecin 2007, 233 s.

Album zawiera 445 fotografii, wyko-
nanych przez pracowników Służby
Bezpieczeństwa, fotoreporterów „Ku-
riera Szczecińskiego” i „Głosu Szcze-
cińskiego” oraz osoby prywatne. Po raz
pierwszy opublikowano wiele niezna-
nych dotąd fotografii. Są to bardzo do-
bre zdjęcia Macieja Jasińskiego czy Zbi-
gniewa Wróblewskiego.

ISBN: 978-83-6123-308-4
Nakład wyczerpany

Studia i materiały

„Intelektualiści polscy milczą zupełnie”. Grudzień 1970 – styczeń 1971 w Szczecinie

redakcja naukowa Sebastian Ligarski,
Szczecin 2010, 86 s.

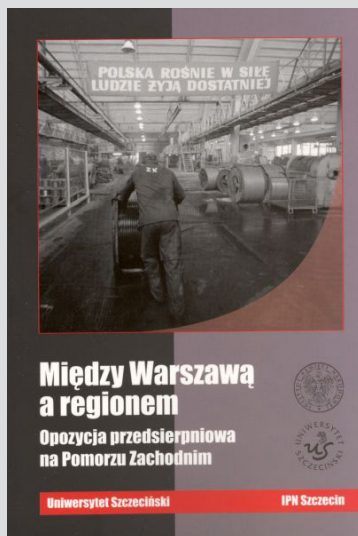
W publikacji zawarto pięć artykułów, które w większości dotyczą stosunku środowiska intelektualnego do powstania grudniowego. Pierwszy z nich, autorstwa Sebastiana Ligarskiego, to studium oparte na analizie wspomnień, pamiętników, dzienników oraz materiałów archiwalnych swoim zasięgiem obejmujące wszystkie ogniska rewolty z 1970 r. Paweł Szulc omawia stosunek oraz zachowanie szczecińskiego środowiska dziennikarskiego wobec grudniowej rewolty.

Maciej Maciejowski opisuje reakcję środowiska naukowego w tym okresie. Zbigniew Stanuch przedstawia zachowania duchownych w czasie powstania. Małgorzata Ptasieńska-Wójcik zajęła się stosunkiem paryskiej „Kultury” do rewolty grudniowej.

ISBN: 978-83-6133-601-3, 15 zł

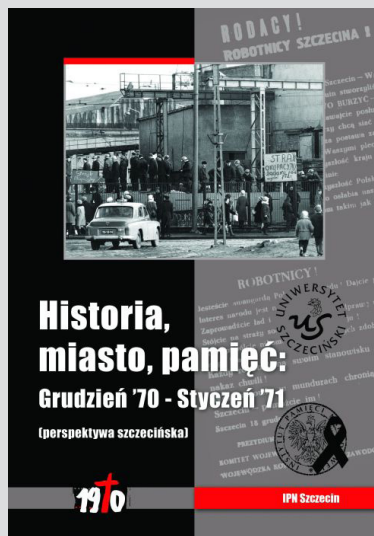

***Między Warszawą a regionem.
Opozycja przedsierniowa
na Pomorzu Zachodnim***

redakcja naukowa Krzysztof Kowalczyk,
Michał Paziewski, Marcin Stefaniak,
Szczecin 2008, 255 s.

Publikacja jest pokłosiem konferencji naukowej, której głównym celem było ukazanie specyfiki funkcjonowania oporu społecznego na Pomorzu Zachodnim w drugiej połowie lat 70., ze szczególnym uwzględnieniem sytuacji panującej w aglomeracji szczecińskiej, poprzez skonfrontowanie wyników prac historyków i politologów badających różne aspekty funkcjonowania opozycji. Za niezwykle ważny uznano problem wpływu rewolty robotniczej przełomu 1970/1971 r. w Szczecinie na działalność opozycji demokratycznej w tym mieście.

ISBN: 978-83-6133-624-2, 30 zł

***Historia, miasto, pamięć.
Grudzień '70 – Styczeń '71
(perspektywa szczecińska)***

redakcja naukowa Paweł Miedziński,
Maciej Kowalewski, Eryk Krasucki,
Szczecin 2010, 316 s.

Szczeciński Grudzień '70 – Styczeń '71 to w powojennej historii miasta wydarzenie kluczowe. W opinii wielu to ono w znacznym stopniu formowało tożsamość jego mieszkańców. Krew przelana na ulicach miasta 17 i 18 grudnia 1970, niezwykle samoorganizacyjne zdolności stoczniowców szczecińskich, które ujawniły się w trakcie dwóch wielkich strajków, w końcu, wizyta najwyższych przedstawicieli władz partyjno-rządowych w środku zrewoltowanego zakładu.

ISBN: 978-83-6133-613-6, 40 zł

Nakład wyczerpany

***Aleksander Strokowski
Lista ofiar. Grudzień 1970 r.
w Szczecinie***

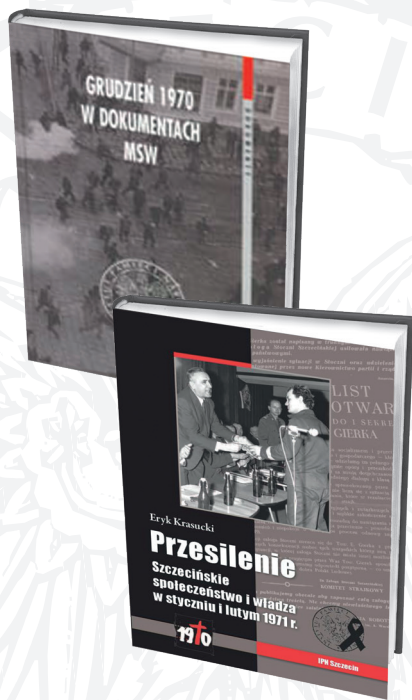
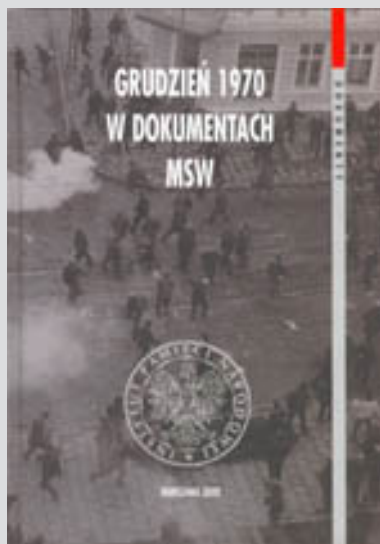
Szczecin 2009, 139 s.

Historia, która wydarzyła się w Szczecinie w grudniu 1970 i styczniu 1971 r., miała kluczowe znaczenie zarówno w skali regionu, jak i całego kraju. Książka adresowana jest przede wszystkim do szczecińskich nauczycieli i uczniów, w nadziei, że dzięki temu ofiary Grudnia '70 pozostaną w pamięci kolejnych pokoleń szczecinian.

ISBN: 978-83-6133-652-5

Nakład wyczerpany

Dokumenty

Grudzień 1970 w dokumentach MSW

opracowanie Jerzy Eisler, Instytut Pamięci Narodowej – Bellona, Warszawa 2000, 234 s. (seria „Dokumenty”, t. 2)

Tom zawiera 68 dokumentów z Archiwum Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji oraz Biura Ewidencji i Archiwum Urzędu Ochrony Państwa. Przedstawiają one codzienne informacje o sytuacji w kraju dla najwyższych dostojników partyjnych, niekompletne notatki z posiedzeń Sztabu MSW, zapisy telekonferencji komendantów wojewódzkich MO.

ISBN: 978-83-1109-265-5

Nakład wyczerpany

Eryk Krasucki

Przesilenie. Szczecińskie społeczeństwo i władza w styczniu i lutym 1971 r. Obraz źródłowy

Szczecin 2010, 720 s. + wkł. zdj.

Historia gorącego przełomu Grudzień '70 / Styczeń '71 to nie wędrówka od daty do daty, od faktu do faktu, ale przede wszystkim zastanawianie się i wnioskowanie autora nad społeczeństwem Szczecina (a przede wszystkim nad stoczniowcami) i nad gestami władzy partyjno-państwowej postawionej w obliczu krwawego konfliktu negującego tezę o socjalizmie jako najszcześniejszym etapie istnienia ludzkości. Krasucki analizuje kondycję społeczną przede wszystkim. Wgłębia się w intencje, pokazuje zależności, ocenia wypowiedzi i czyny. Obu stron konfliktu.

Publikacja dostępna w formie PDF w Bibliotece Cyfrowej.

ISBN: 978-83-6133-696-9, 50 zł

Szczeciński Grudzień '70 w dokumentach Służby Bezpieczeństwa

redakcja Tomasz Błaszak, Magdalena Dźwigał, Tomasz Kenar, Szczecin 2010, 307 s.

Edycja zawiera 52 dokumenty z zasobu archiwalnego IPN, które ukazują wydarzenia z grudnia 1970 r. widziane z perspektywy Służby Bezpieczeństwa. Ważnym dokumentem zamieszczonym w książce jest kronika wydarzeń sporządzona na podstawie dziennika prowadzonego w sztabie Komendy Wojewódzkiej Milicji Obywatelskiej w Szczecinie. Zawiera ona szczegółowe informacje oraz odzwierciedla z dokładnością do danej godziny i minuty działania organów bezpieczeństwa, sił porządkowych, wojska i aparatu administracyjnego w Szczecinie.

ISBN: 978-83-613-3609-9

Nakład wyczerpany

Relacje i wspomnienia

Robert Chrzanowski, Tomasz Słomczyński
**Pogrzebani nocą. Ofiary Grudnia '70
na Wybrzeżu Gdańskim. Wspomnienia,
dokumenty**

Instytut Pamięci Narodowej – Polska-
presse, Gdańsk 2015, 256 s. + 16 s. wkł. zdj.

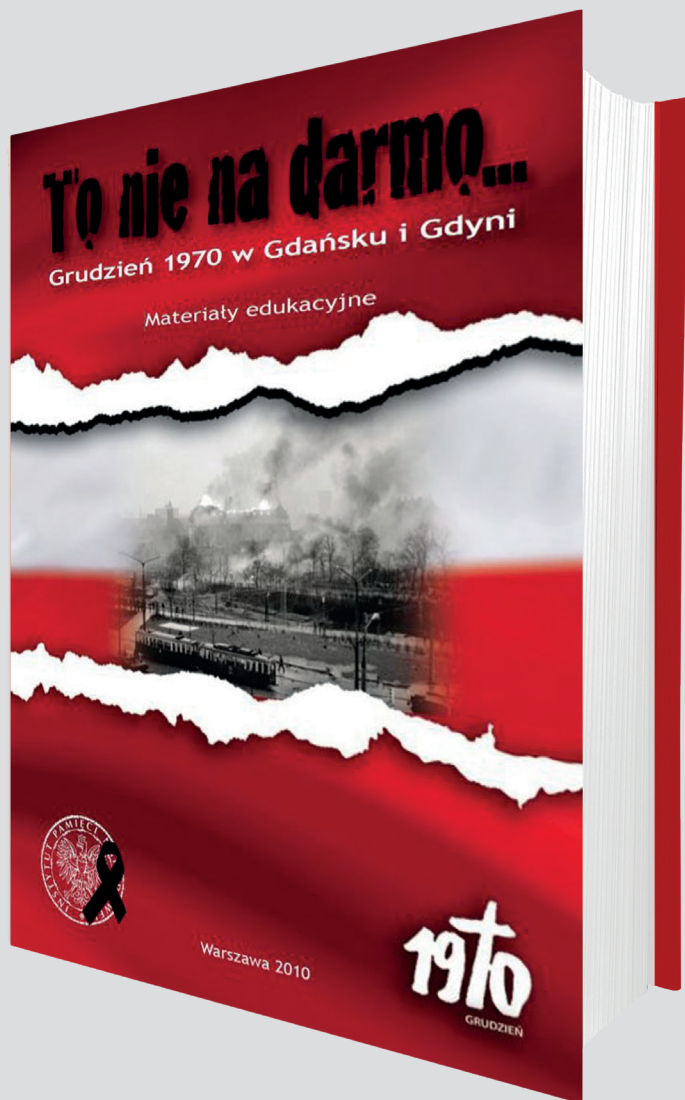
Książka wypełnia dotkliwą lukę w naszej historiografii, rzucając zarazem nowe światło na tragiczne wydarzenia Grudnia '70. Ukazuje je w zupełnie nowej perspektywie, czyli z punktu widzenia ofiar i ich rodzin. Publikacja oparta jest na zebranych przez autorów unikatowych relacjach świadków a także nieznanych dotąd dokumentach archiwalnych.

ISBN: 978-83-6020-329-3

Nakład wyczerpany

Teki edukacyjne

„To nie na darmo. Grudzień 1970 w Gdańsku i Gdyni”. Materiały edukacyjne

Warszawa 2010, 45 s.

Teka prezentuje genezę, przebieg i konsekwencje tragicznych wydarzeń na Wybrzeżu, kiedy władza komunistyczna w brutalny i krwawy sposób rozprawiła się z robotnikami.

Publikacja dostępna w formie PDF w Bibliotece Cyfrowej.

ISBN: 978-83-7629-223-6

50
ROZNIKA

Zapraszamy do księgarni IPN i punktów sprzedaży w całej Polsce!
#ZostańWDomu i kup na ipn.poczytaj.pl
Szukaj nas na FB @księgarnia.ipn